

Скиба Елеонора Костянтинівна
д. філос. н., доцент,
професор кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

МОВА ЯК ОСОБЛИВЕ СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

Мова є важливим інструментом соціальної взаємодії у суспільстві та віддзеркалює зміни соціально-культурних змін у дискурсі. Люди, використовуючи мову, створюють соціально-філософський контекст суспільства. Соціальний контекст намагається описати і врахувати різні способи використання різними людьми мови. Соціальний контекст допомагає проаналізувати стосунки між мовою та суспільством та мовою. Вивчаючи стосунки між мовою та людиною, ми встановлюємо взаємозв'язок між мовою людини та її соціальною ідентичністю.

Мова відображає зміни, що відбуваються у суспільстві та сама зазнає змін під впливом змін соціально – культурного дискурсу. Професія, відносини між людьми, якість та специфіка життя залежно від того, хто є ці люди, що вони роблять та яке до роботи ставлення, яке ставлення вони мають до своєї мови. Тип мови, якою користуються окремі індивіди також залежить від їх соціального походження та соціальної ідентичності.

Соціальний контекст встановлює взаємозв'язок між мовою та людьми. Мова впливає на суспільство та людей, але і люди та суспільство впливають на мову. Ця взаємодія має вираз у тому, що мова впливає на формування особистості та суспільства, а люди і суспільство впливають на конституювання мови. Але існує думка, що мова – це росто інструмент, яким користуються люди, і соціального ефекту вона немає.

Дослідження доводять, весь час мова змінюється через соціальний контекст, а соціальний контекст спричиняє зміну мови. Існує бачення, що мова настільки потужна, що вона впливає на те, як ми бачимо світ та впливає на спосіб мислення та поведінку.

Отже, мова не впливає на те, що ми можемо бачити у світі, але все-таки можливо, що мова впливає на людей і суспільство, оскільки, можливо, мова все-таки впливає на спосіб мислення. Зв'язок між мовою та суспільством міцно закріплений. Відносини між цими двома суспільними феноменами глибоко вкорінені. Мова виконує різні функції в суспільстві, і суспільство також забезпечує виконання певних функцій. Якщо одного не буде, то і інший феномен.

Мова є основним інструментом комунікаційних цілей, встановлення миру та порядку в нашому суспільстві, демонстрації авторитету та сили та

досягнення цілей та завдань. Але це також може зруйнувати суспільство, якщо використовується неналежним чином. Має бути встановлена відповідність та певна кореляція. Ця відповідність допомагає встановлювати відносини між мовою та суспільством та надає можливість уникати конфліктів і дотримуватися межі індивідуальних відмінностей.

Однак суспільство контролює нашу мову, надаючи нам переваги, оскільки кожен із нас має своє власне сприйняття чи точку зору. Група людей може прийняти нашу мову, але для інших це може бути образою. Ми повинні знати, як, коли і де говорити і з якою метою.

Соціальні зміни спричиняють зміни в мові. Мова є сама по собі культурна цінність і вона включає соціальні цінності. Однак соціальні цінності є такими ж, як лінгвістичні цінності, коли суспільство є стабільним і незмінним. Як тільки суспільство починає змінюватися, тоді зміна мови виробляє особливі ефекти.

Смульська Алла Василівна

к.пед.н., доцент,

доцент кафедри державно-правових
дисциплін юридичного факультету

*(Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна)*

РОЛЬ МОВИ У ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Кожен народ має свою мовну картину світу, яка демонструє його ментальність, формує неповторний погляд на світ. Існування мовних законів, законів людського мислення підтверджує існування етнічних мовних картин світу, що проявляється у специфічному сприйнятті навколишнього світу, відтворенні цього сприйняття у поняттях та психо-соціолінгвальних діях.

Авторитет батьківського слова, ніжна материнська пісня, історія народу, втілена у думках і легендах, історична правда, закарбована у літописах і пам'ятках – це наша мовно-національна свідомість, наш ментальний код нації.

Очевидно, що зростання авторитету української мови залежить від багатьох чинників – і від знання і шанування національних традицій, й своєї історії, й від формування національної свідомості. Однак важливим провідником цих знань у свідомість народних мас є сформована національна інтелігенція, свідомі еліта. Її слово повинно чинити практичний дійовий вплив на формуванні національної солідарності, бути потужним важелем у становленні висококультурної мовної особистості, відповідально впливати на виховання молодого покоління.